

Opera u funkciji nacionalne historiografije.
Hunyadi László (1844.) Ferencza Erkela kao *case-study*

Petra Babić

Ključni akteri / operni likovi

- Ladislav Hunyadi - ugarski velikaš, sin Jánoša Hunyadija, vođa narodne stranke 1456.
- Ulrik Celjski - kraljev ujak i skrbnik, od 1445. slavonski ban, od 1455. hrvatski ban, 1456. upravitelj Ugarske
- Ladislav Gara[i] - ugarski palatin, kraljev ujak, jedan od vodećih protivnika obitelji Hunyadi
- Ladislav V. - mladi kralj (17), pod snažnim utjecajem U. Celjskog

- 1456. - János Hunyadi umro od kuge → Ladislav Hunyadi postao vođa narodne stranke
- Ulrik Celjski postavljen za upravitelja Ugarske
- Celjski jača svoju moć (snažan utjecaj na kralja), L. Hunyadi se obvezao vratiti sve kraljevske gradove koje je držao
- sukob između L. Hunyadija i U. Celjskog - Celjski ubijen
- Ladislav V. prisegnuo da neće kazniti ubojice
- Hunyadijevi politički protivnici rade protiv njega
- osuda za veleizdaju → L. Hunyadi pogubljen

- János Thuróczi, *Chronica Hungarorum*, 1488.
- Antonio Bonfini, *Rerum Hungaricarum decades*, 1568.
(dovršeno 1497.)
- Gáspár Heltai, *Kronika o djelima Mađara*, 1575.
- Gergely Pethő, *Kratka mađarska kronika*, 1660.
- György Pray, *Annales Regum Hungariae ab anno Christi CMXCVII ad annum MDLXIV*, sv. 3, 1766.
- István Katona, *Historia critica regum Hungariae*, sv. 6, 1790.
- Mihály Horváth, *Povijest Mađara*, sv. 2, 1843.
- Franz von Krones, *Die Freien von Saneck und ihre Chronik als Grafen von Cilli*, 1883.

E. S. Piccolomini (1457.)	J. Thuróczi (1488.)	A. Bonfini (1497.)	G. Heltai (1575.)	G. Pethő (1660.)	G. Pray (1766.)	I. Katona (1790.)	M. Horváth (1843.)	F. von Krones (1883.)
		UC radio protiv Hunyadija						
		LH sa svojim ljudima razgovara o mogućnosti ubojstva UC			Moguće da je LH organizirao urotu protiv UC, ali vjerojatno je (i) sam bio žrtva urote		LH sa svojim ljudima razgovara o mogućnosti ubojstva UC	Tijekom noći u Beogradu kralj i UC izloženi psihičkom teroru
	verbalan sukob LH i UC					verbalan sukob LH i UC		
	Obojica isukali mačeve i započeli borbu	UC potegnuo mač na nenaoružanog LH			UC potegnuo mač na nenaoružanog LH	Obojica isukali mačeve i započeli borbu	Obojica isukali mačeve i započeli borbu, LH započeo	Razgovor o državnim poslovima eskalirao
LH ubio UC	Hunyadijevi ljudi ubili UC braneći LH			LH ubio UC	Hunyadijevi ljudi ubili UC braneći LH			LH ubio UC
Kralj se pretvara da ne zamjera ubojstvo, čeka priliku za osvetu	Kralj obećao da neće kazniti LH, pobratimio se s braćom Hunyadi				Kralj se bojao moći obitelji Hunyadi	Kralj obećao da neće kazniti LH, pobratimio se s braćom Hunyadi	Kralj obećao da neće kazniti LH, obitelji Hunyadi darovao grimizne ogrtače	LH prisilio kralja na zakletvu da ga neće kazniti
Kralj osudio LH na smrt	Neprijatelji Hunyadija uvjerali kralja da kazni ubojstvo							
LH pogubljen iz 4. (/5.) pokušaja					LH pogubljen iz 4. pokušaja			Pogubljenje brutalno da nalikuje na ubojstvo UC
	Okupljeni traže da se nastavi s pogubljenjem				Okupljeni traže da se nastavi s pogubljenjem		Okupljeni inzistiraju na nevinosti LH-a	

Opera *Hunyadi László* (1844.), Ferenc Erkel - libreto Béni Egressy

Dosljedno historiografiji

- sukob između obitelji Hunyadi i Celjskih
- namjera Ulrika Celjskog da ubije braću Hunyadi
- L. Hunyadi saznao za plan, opcija eliminacije Celjskog
- UC napao LH, ubili ga Hunyadijevi ljudi
- kraljev prividni oprost i obećanje milosti
- spletke političkih protivnika
- tri neuspješna pokušaja pogubljenja LH

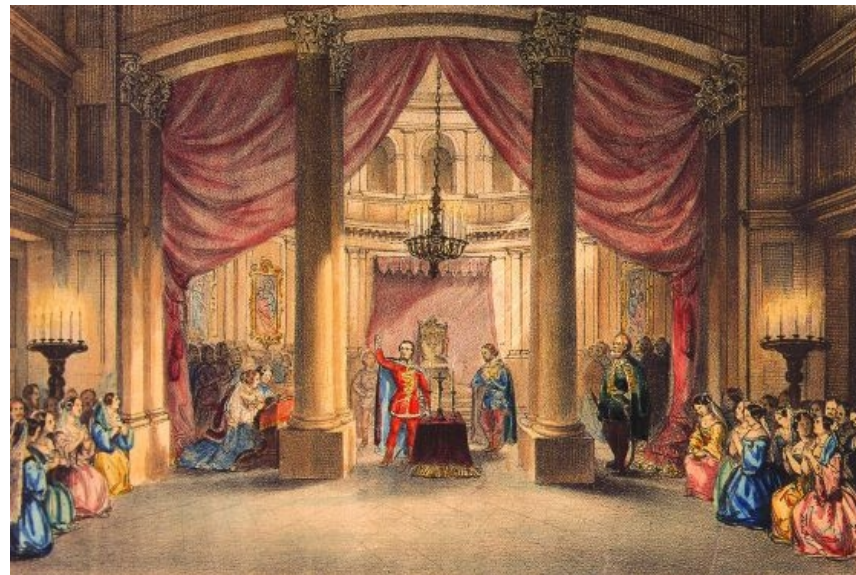
Nedosljedno historiografiji

- ideja već 1456. da će Matija Hunyadi biti ugarski kralj
- privatni odnosi (ljubavni trokut Ladislav Hunyadi - Maria Gara - Ladislav V.)

Političke poruke

- evociranje kolektivnog sjećanja na slavnu vladavinu Matije Korvina
- suptilno izražavanje otpora politici Beča prema Ugarskoj

Scena kraljeve zakletve, 1844.

Recepcija

- 1844. - “prva prava mađarska opera prožeta mađarskim duhom”
- 1848. - izvođenje u revoluciji (zbor “Izdajnik je mrtav” iz *Hunyadi Lászla*, *Himnusz* i *Rákóczy marsch*)

Čujte, Mađari, čujte!
Izdajnik je mrtav
I gadna je nesloga nestala.
Naša će zemlja živjeti,
Jer Ladislav [V.] je velik kralj!
Slušaj, svijete, o pobjedi i odanosti;
Izdajnik je mrtav - gadna je nesloga
nestala, a narod i kralj su ponovno
sjedinjeni!
Ovako će proći svi zlikovci - Bože,
neka ovom narodu, kojeg je
neprijatelj tako dugo tlačio, svane
vedriji dan!
Novo se sunce rađa, Mađari!
Slušaj, svijete, o pobjedi i odanosti;
Živjela naša draga zemlja i mudri,
dobri kralj!

Hvala na pažnji!